

TESTVÉRMŰZSÁK

vetélkedő

Tüskés Tibor író emlékére

4. korcsoport (11–12. évf.)

2. FORDULÓ

TESTVÉRMŰZSÁK VETÉLKEDŐ
4. korcsoport (11–12. évf.) 2. forduló

1. Az alábbiakban egy budapesti család dél-dunántúli útitervét találjátok. Ajánljatok nekik olvasmányokat Tüskés Tibor művei közül, amelyek segíthetnek a látnivalók feltérképezésében. A művek szerzője és címe mellett a szükséges bibliográfiai adatok is szerepeljenek! (kiadás helye, kiadó, kiadás éve)

1. nap	Budapest - Mohács – Bóly – Villány – Siklós
2. nap	Harkány – Sellye – Vajszló
3. nap	Pécs – Abaliget – Orfű
4. nap	Komló – Balaton – Budapest

Ajánlott olvasmányok:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5 pont

TESTVÉRMŰZSÁK VETÉLKEDŐ
4. korcsoport (11–12. évf.) 2. forduló

2. Tanulmányozzátok a következő képeket!

Mely tájról írta Tüskés Tibor a következő sorokat?

A) „13 olyan növényünk van, ami csak itt ... található. Ennél északabbra sehol sem fordulnak elő az országban. Legközelebbi lelőhelyük az adriai tengerpart, a Fiume fölötti hegyek.”

TESTVÉRMŰZSÁK VETÉLKEDŐ
4. korcsoport (11–12. évf.) 2. forduló

B) „...fél évszázada természetes országhatár. Furcsa kanyarokat vet a folyó szalagja...Értéke szinte felbecsülhetetlen... Ez itt még igazi víz, igazi folyó.”

C) „A magyar medence helyén valamikor a variszkuszi hegységrendszer darabjai álltak. Idővel összetöredezték, és a mélybe süllyedtek. A nagy keménységű kőzetdarabok csak kevés helyen maradtak a felszínen.”

D) „A szőlő dugványozása, metszése, nevelése jóformán egykorú az emberi kultúrával. Noé a bárkába mentette. A görögök külön istenséget rendeltek oltalmára. Akhilleusz pajzsára a kovács egyebek mellett szőlőskeretet és szüreti jelenetet remekelt.”

E) „Hogyan került az erdő szélére, a völgybe nyíló bejárat elé ez a hajlék? Ami történeti titok nálunk magyarázatra vár, leghamarabb azt a választ kapja: a török... Törökök elől menekült el a hajdani falu.”

F) „A kései utas talán éppen ugyanarról a bástyafokról néz ma a völgybe, amelyre hajdan Vörösmarty könyökölt. A tájban azt érezni, hogy itt valami végérvényesen elmúlik, itt valami véget ér. Északról zöldkontyú hegyek, fehér mészkősziklák zárják el a kilátást. Délre végeérhetetlen lapály nyúlik.”

Melyik képhez melyik szöveget tudjátok hozzárendelni?
Egészítsétek ki a táblázatot a számokhoz tartozó betűjelekkel!
Nevezzétek meg az adott helyet!

Kép	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Szöveg						
Földrajzi név						

12 pont

3. Ajánlott irodalomjegyzékünk egyik kötete baranyai útirajzokat tartalmaz. A táj szeretete sugárzik minden sorából, melyek közt bőven találunk irodalomtörténeti adalékokat.

Kikről, mely tájakról ír a következő idézetekben? Válaszaitokat rendezzék táblázatba!

1. „ ... százhuszonöt éve járt erre. A kecskeméti főiskola utolsó éves diákja volt, amikor az akadémia szokása szerint 1843-ban, pünkösd táján legátusként Baranyába küldték. A fiatal joghallgató ígét hirdetett, és adományt gyűjtött az iskola részére.”
2. „... innen indult a magyar irodalomba. Apja ...-ón volt erdész. ...Elbeszélései az itt élő emberek világát tükrözik, de történelmi tárgyú regényei is az ormánsági táj hangulatát árasztják.”
3. „ Egy napjainkban játszódó regény lapjain is felbukkant már a ... élete: , A fekete földek szélén fekete jegenyék álltak. A táj felett az árnyak összefonódtak, lehullottak. ...- olvasom Füstkutyák című könyvében.”
4. „ A költő, ... szemével nézem a tájat.
A hegy tetejéről messzire ellátni. Kitűnő őrhely lehetett, ha kürtszó harsant, jelzőtűz gyulladt.”
5. „ A korán félárvaságra jutott ..., jeles diák és kezdő poéta, húszéves korában elszegődött a ...-i Perczel családhoz nevelőnek.”

	Személy	Hely
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

10 pont

4. Pécsi helyszínek történetére vagyunk kíváncsiak. Milyen kultúrtörténeti jelentősége van a felsoroltaknak? A velük kapcsolatba hozható személyt mutassátok be néhány mondatban!

1.) Mátyás király u. 23.

.....
.....
.....
.....

2.) Kossuth L. tér 2.

.....
.....
.....
.....

3.) Sallai u. 48.

.....
.....
.....
.....

4.) Széchenyi tér 15.

.....
.....
.....
.....

8 pont

5. Tüskés Tibor *Nagyváros születik* c. könyvének *Táj és történelem* c. fejezésében Pécs régebbi története elevenedik meg. A következő feladatban ki kell választanotok a helyes megoldást!

1. A *Quinque Ecclesiae* név írott forrásban először itt olvasható:

- A) Tihanyi Alapítólevél
- B) a Salzburgi Névtelen feljegyzései
- C) Fünfkirchner Zeitung

2. A város második püspöke:

- A) Boldog Mór
- B) Gellért
- C) Salamon

3. András és Benedek legendáját ő foglalja írásba:

- A) Boldog Mór
- B) Salamon
- C) Lázár diák

4. Ebben az évben alapította itt Nagy Lajos az első magyar egyetemet

- A) 1367
- B) 1258
- C) 1311

5. A Tettyén egy nyári palota romjai láthatók ma is. Kié volt ez a palota?

- A) Petar Hektorovic
- B) Szatmári György
- C) Ernuszt Zsigmond

6. Ebben az évben jut Pécs török kézre:

- A) 1541
- B) 1542
- C) 1543

7. 1848 áprilisában megjelenik Pécsen a német polgárság első újságja. A címe:

- A) Freiheit
- B) Volk
- C) Fünfkirchner Zeitung

TESTVÉRMŰZSÁK VETÉLKEDŐ
4. korcsoport (11–12. évf.) 2. forduló

8. Ki nevezte egy 1934-es versében az országnak ezt a részét „viharsarok”-nak?

- A) Kassák Lajos
- B) Illyés Gyula
- C) József Attila

9. Mi a neve ma annak az utcának, amelynek első neve Magyar utca, de később nevezték Molotov, majd Déryné utcának is?

- A) József
- B) Mária
- C) Péter

10. Babits *Halálfiái* c. regényében milyen néven szerepel az egykori Pécs?

- A) Fünfkirchen
- B) Hammerli
- C) Sót

(10 pont)

6. A *Nagyváros születik* c. könyv a 60-as, 70-es évekbeli Pécsset mutatja be. A „*Kik laknak Pécsen?*”, „*Az életforma kérdései*” és az „*Ünnepek és hétköznapok*” c. fejezetek alapján válaszoljatok a következő kérdésekre!

A) Miért nevezi Tüskés Tibor Pécsset „nagy dagasztóteknő”-nek?

.....
.....
.....

B) Mit takar az „infrastruktúra-ellátás” kifejezés?

.....
.....
.....

C) Kik mennek el ezekben az években a városból, és miért?

.....
.....
.....

D) Kb hány havi fizetésből lehetett új építésű lakást venni a 70-es években? (Ha másra nem költött az ember.)

.....

E) Mondj példát a könyv alapján régi és új együttélésére Pécs városán belül!

.....
.....
.....

F) Hogyan jellemzi Tüskés Tibor a 70-es évek Pécsét?

- a)
- b)
- c)
- d)

G) Ki küldött egyszer 100 Ft-ot a „Dunántúl” szerkesztőségébe, cserébe a szép versekért?

.....

H) Milyen botrányos eset történt a Széchenyi téren 1841-ben?

.....
.....
.....

I) Hogyan jellemzi Tüskés Tibor a korabeli emberi kapcsolatokat?

.....
.....
.....

J) Vázold fel a régi Pécs városszerkezetét!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

20 pont

7. Az alábbiakban Tüskés Tibor egyik ehhez a feladatlaphoz ajánlott művéből vett fejezetcímeket sorolunk fel. Írjatok fogalmazást arról a településről, ahol éltek, vagy arról, ahol iskolátok található! A felsorolt kifejezéseket építsétek be írásotokba, amelyet aszerint fogunk értékelni, mennyire érzékeltetek a táj, a környezet szeretetét!

Emberarcú táj
Tegnap és ma
Nyár, erdő, kakukk
Szobrok hóruhában
A tapintható múlt

10 pont

8. Hogyan kapcsolódnak a következő nevek a képen látható épülethez?

Breuer Marcell
Párizs
Picasso
Henry Moore
Zehrfuss

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

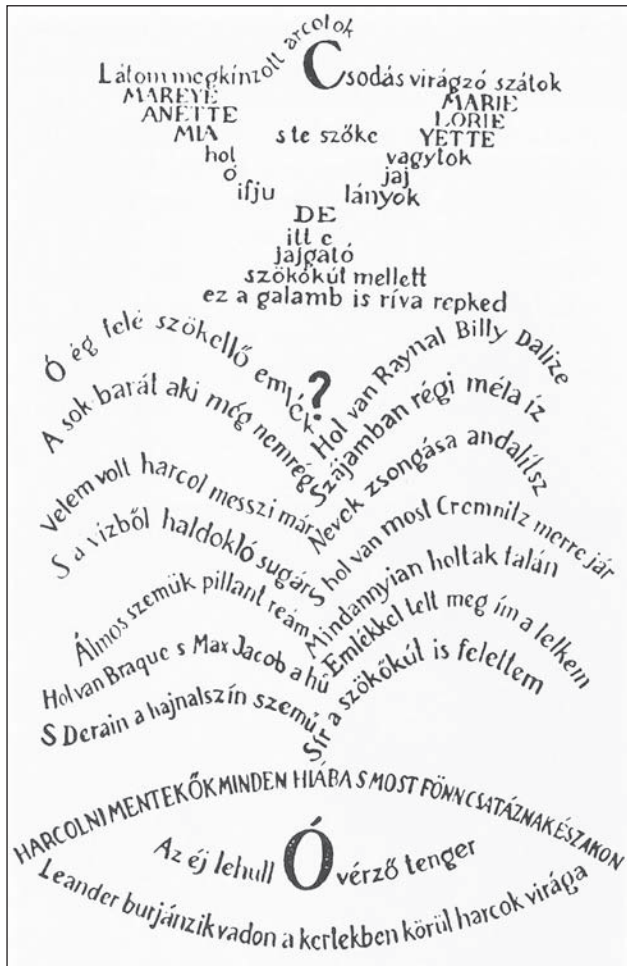
.....

.....

10 pont

TESTVÉRMŰZSÁK VETÉLKEDŐ
4. korcsoport (11–12. évf.) 2. forduló

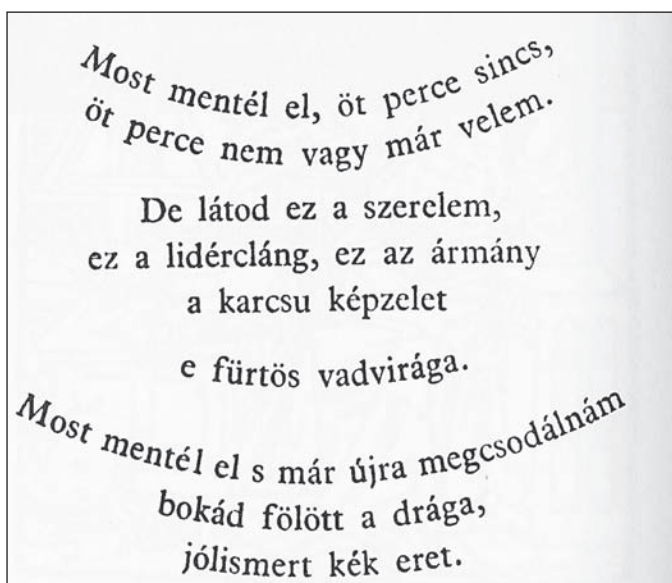
9. A *Testvérműzsák* című könyv egyik fejezete a képírás, képvers, illusztráció címszavak segítségével tárgyalja a szöveg és a kép szoros kapcsolatát. Az alábbi képverseket választotta Tüskés Tibor illusztrációnak. Melyik költők mely művei ezek?

.....

.....

.....

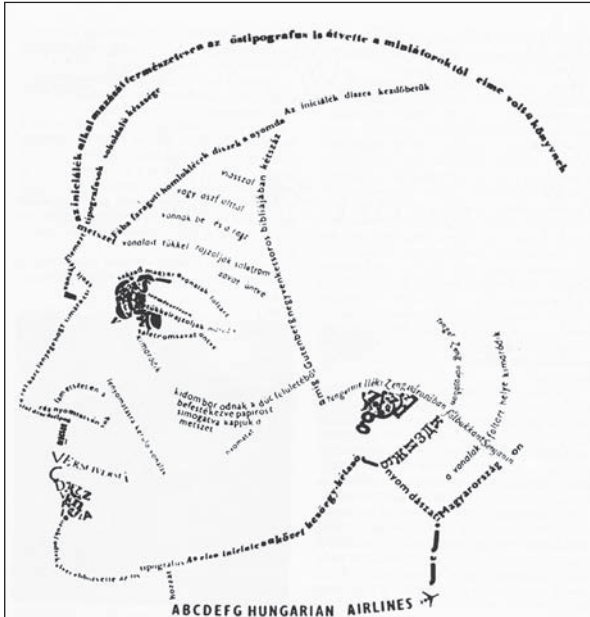

.....

.....

.....

TESTVÉRMŰZSÁK VETÉLKEDŐ
4. korcsoport (11–12. évf.) 2. forduló

.....

.....

.....

Hó hó hó hó hó hó hó hó hó hó
 hó hó hó hó hó hó hó hó hó hó
 hó hó hó hó hó hó hó hó hó hó
 hó hó hó hó hó hó hó hó hó hó
 hó hó hó hó hó hó hó hó hó hó
 hány bukás hány elsikoltott néma oh oh
 oh oh oh oh oh oh oh oh oh oh
 oh oh oh oh oh oh oh oh oh oh
 oh oh oh oh oh oh oh oh oh oh
 oh oh oh mennyi végső késő oh oh
 oh oh oh oh oh oh oh oh oh oh
 oh oh oh oh oh oh oh oh oh oh
 oh oh oh oh oh oh oh oh oh oh
 mennyi hiábavaló oh oh oh oh oh
 oh oh oh oh oh oh oh oh oh oh
 oh oh oh oh oh oh oh oh oh oh

V
 I
 RÁG
 VOLTAM
 HAJDANÁN
 VILÁG VOLT A
 MOSTO
 H
 A
 M
 SZÉP LÁNY VOLTAM ÚGY MEGHOLTAM
 SZÉP RUHÁT MEG SOSE HORDTAM
 VIRÁG VAGYOK
 HOLTAN IS
 ÁLMODOM
 A POR
 BAN
 IS
 I
 TE
 LETET
 ÁLMODOM
 MAJD RÁZKODOM
 S RUHÁZKODOM

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10 pont

10. Mennyire számít az illusztráció egy tankönyv esetében? Hasonlítsátok össze Mohácsy Károly: Irodalom: a középiskolák 10. évfolyama számára (Budapest: Krónika Nova Kiadó) és átdolgozott változatát, Mohácsy Károly: (Színes) Irodalom: a középiskolák 10. évfolyama számára (Budapest: Krónika Nova Kiadó) című tankönyvét! Érveljete!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10 pont

Ajánlott irodalom

Tüskés Tibor: Nagyváros születik. Budapest: Szépirodalmi Kiadó, 1975. (15. o. – 68.o.,101.o.- 124.o., 163.o.- 182.o.)

Tüskés Tibor: Nyár, erdő, kakukk. Baranya megye Tanácsa, 1973.

Tüskés Tibor: Pécs irodalmi emlékhelyei. Pécs: Városi Könyvtár, 1971.

Tüskés Tibor: Testvérműzsák. Budapest: Móra Ferenc Könyvkiadó, 1979.